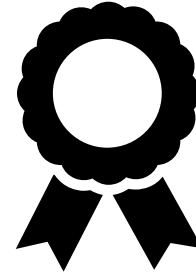

Grundkursus i at være netværksplejefamilie

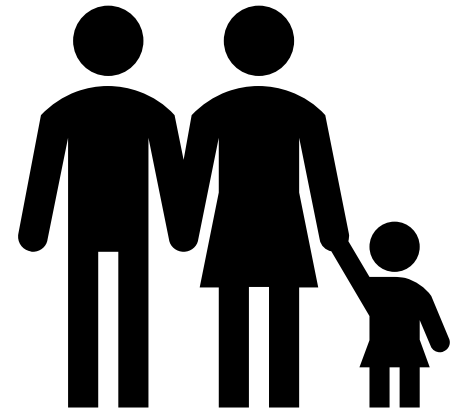
Kursusdag 2

Udarbejdet på oplæg fra
Socialstyrelsen

Velkomst og opfølgning

- Velkommen til kursusdag 2
- Er der spørgsmål til kursusdag 1?

Grundkursets 11 emner

DAG 1	DAG 2	DAG 3	DAG 4
1) Den nye familie 	2) Børns udvikling og identitetsdannelse 3) Omsorgssvigt og udviklingstraumer	4) Tilknytning og mentalisering 5) Barnet eller den unges familie og netværk (kontakt, samvær og samarbejde) 6) Kommunikation og konfliktforståelse	7) Tab, sorg og krise 8) Inddragelse, selv- og medbestemmelse 9) Understøttelse af skolegang 10) Fællesskaber og relationer 11) Samarbejde med anbringende kommuner

Dagens læringsmål

- Opnå indsigt i og viden om børns udvikling og identitetsdannelse, samt betydningen af omsorgssvigt og udviklingstraumer.

Børn og unges udvikling og identitetsdannelse

De første år

- I spædbarnealderen er barnet afhængigt af voksne og reagerer instinktivt.
- Barnet indgår i samspil, fra det er helt lille.
- Barnet udvikler mentalisering gennem samspil.
- Barnet lærer gennem regulering at regulere sig selv.
- Sprogudvikling er central for barnets udvikling.
- Legen er central for barnets udvikling.
- Drøftelse: Hvad er glæderne og udfordringerne i denne aldersgruppe?

Filmklip om imitation

- <https://www.youtube.com/watch?v=qSRFvE0Z8Wg>

Det lille barn 2-5 år

- Sprogudviklingen er central.
- Leg og relationer til andre bliver meget vigtig.
- Inddragelse, nysgerrighed og videbegærlighed.
- Barnet udfordrer hele tiden sig selv og sine grænser.
- Drøftelse: Hvad er glæderne og udfordringerne i denne aldersgruppe?

Skolebarnet

- Opstart i skole/SFO.
- Venner og interesser bliver centrale for barnet.
- Eksistentielle spørgsmål bliver vigtige; *hvem er jeg – i forhold til dig?*
- Præ-pubertet og større selvstændighed.
- Drøftelse: Hvad er glæderne og udfordringerne i denne aldersgruppe?

Teenageren

- Stor fysisk og psykisk udvikling.
- Ustabilitet og kaos.
- Løsrivelse fra forældrene og selvstændighed.
- Fokus på sociale relationer; venner og bekendte bliver centrale for livsførelsen.
- Forelskelse, seksuelle forhold og hjertesorger.
- Hvad er meningen med livet?
- Betydningsfulde valg og fravalg.
- Drøftelse: Hvad er glæderne og udfordringerne i denne aldersgruppe?

Barnets generelle udvikling – opsamling

- Børn og unges udvikling er individuel.
- Det lille barn (1-5 år) er præget af store forandringer, og hvor barnet opdager verden og verdens sammenhæng.
- I skolealderen bliver venskabsgruppen mere og mere betydningsfuld for barnet.
- I teenageralderen er barnet igen præget af store forandringer, og venskaber bliver særlig betydningsfulde.

Det moderne børnesyn

- Børn og unge er kompetente aktører i eget liv.
- Udvikling sker i sammenhæng med og i samspil med omgivelserne.
- Børn og unge i vanskeligheder har uanede udviklingsmuligheder.

Børn gør det godt, hvis de kan

- Ross Greene

Udvikling sker i samspil med omgivelserne

- Børn og unge udvikler sig i samspil med andre.
- Børn og unge indgår i mange sammenhænge og påvirker og påvirkes af disse sammenhænge.
- Børn og unge kan også påvirkes af nære relationers indbyrdes samspil.

Børn og unge i vanskeligheder har uanede udviklingsmuligheder

Barnet eller den unge er *i* vanskeligheder på baggrund af livssituationen

– barnet eller den unge *er* ikke vanskelig.

Filmklip om samspel

Still face experiment:

<https://www.youtube.com/watch?v=apzXGEbZht0>

Jeg ville ønske jeg var deres telefon !!!

Så ville de holde mig i hånden, og kigge på mig hele dagen....

Visdom.dk

Still face øvelse

- Sid to og to
- Fortæl en historie, start med at være lyttende og anerkendende
- Derefter fortæl den samme historie, hvor den anden ikke lytter/virker ligeglad/fraværende

Opdragelsesstile

- **Autoritær:** Autoritære voksne stiller mange krav og er kontrollerende.
- **Eftergivende (Laissez-faire):** Eftergivende voksne sætter få eller ingen grænser for barnet/den unge, og hører barnet ikke efter, har det ingen konsekvens.
- **Demokratiske (autoritativ):** Demokratiske/autoritative voksne stiller krav, samtidig med at de er varme og følsomme overfor barnets/den unges behov.

Øvelse - opdragelsesstile

Giv en karakter fra 1-10, hvor 10 er meget enig og 1 er meget uenig	INDIVIDUELT	GRUPPE
Den voksne bestemmer, hvad der er bedst for barnet.		
Børn lærer kun i tillid.		
"Time out" er en god måde at lære på.		
Jeg går ind for belønning frem for straf.		
Fratagelse af forventet belønning er en god måde at lære på.		
Straf hjælper altid.		
Forhandling med barnet er den bedste strategi.		
Den voksne skal tilsidesætte egne behov.		

Opdragelsesstile – opsamling i plenum

Hvor var der størst uenighed i gruppen, og hvad bestod uenigheden i?

Hvor er der størst enighed i gruppen ?

Risiko- og beskyttelsesfaktorer

Risikofaktorer

6 kerneproblematikker

Opvækst i familier med:

- Misbrug
- Psykiske vanskeligheder
- Traumer (fx en forælders død, krig, flugt)
- Kriminalitet
- Vold
- Socioøkonomisk og kulturel marginalisering

Beskyttelsesfaktorer

- Modstandskraft (også kaldet resiliens)
- Skolegang
- Fritidsliv
- Positivt familiemiljø
- Forældrekompetencer
- Netværk
- Social støtte (fx fra en professionel)
- Tilknytning til en ressourcestærk voksen

(Rambøll, 2016)

Case-øvelse

risiko- og beskyttelsesfaktorer

Annette og mormor

- Find risiko- og beskyttelsesfaktorer i casen.
- Marker særligt betydningsfulde hændelsesforløb.
- Drøft, hvordan risiko- og beskyttelsesfaktorer har betydning for hændelsesforløbet.

Særligt for børn anbragt i slægten

Forskningsresultater viser at børn anbragt i slægtspleje har :

- Højere trivsel
- Følelsen af oftere eller altid at være holdt af
- Færre mentale og adfærdsmæssige vanskeligheder
- Færre sammenbrud i anbringelsen
- Tættere kontakt med familien

(Undersøgelse af 11-17-årige foretaget af Rambøll, 2018)

Drøftelse i grupper

- Hvorfor tænker I, at børn anbragt i slægten trives bedre?
- Er der sider af slægtsanbringelser, der kan skabe særlige udfordringer for barnets trivsel?

Børn og unge kan klare sig godt på trods af vanskelige livsomstændigheder

- Ingen børn eller unge har en forudbestemt skæbne.
- Børn og unges opvækstbetingelser har stor betydning. Vanskeligheder i familien kan have alvorlig indflydelse på børn og unges hverdagsliv og betyde øget risiko for problemer i deres liv.
- Forskning viser, at langt størstedelen af de børn og unge, der vokser op i familier med problemer, undgår at videreføre deres forældres levevis.
- Mødet med en betydningsfuld anden har stor betydning for, at børn og unge klarer sig - på trods af vanskelige livsomstændigheder.

Det særlige som potentiel ressource

- Fokus på det anderledes som en begrænsning eller noget unormalt vil være et narrativ, der sætter begrænsninger
- Fokus på det anderledes som en kompetence eller ressource vil være et narrativ med fokus på det særlige som en potentiel ressource

Narrativ = fortælling (de ord vi bruger til at fortælle om noget)

Børn og unges udvikling og identitetsdannelse - opsummering

I skal særligt tage med jer:

- At børn og unges udvikling er individuel og dynamisk.
- At børn og unges udvikling sker i samspil med andre og i samspil med omgivelserne.
- At der er forskellige risiko- og beskyttelsesfaktorer, der spiller forskelligt ind i børn og unges liv.
- At børn og unge har uanede udviklingsmuligheder, som plejeforældre kan understøtte ved at møde barnet/den unge anerkendende med fokus på barnet/den unges særlige kompetencer og ressourcer.

Omsorgssvigt og udviklingstraumer

Former for omsorgssvigt

	Fysisk	Psykisk
Aktivt (handling)	Vold, seksuelle overgreb	Ydmygende tiltale, fastlåst negativ rolle
Passivt (uden handling)	Mangel på mad/drikke, mangel på grundlæggende hygiejne som ren ble, rent tøj osv.	Understimulering, fravær af udviklingsfremmende voksenrelation

Omsorgssvigt

– opmærksomhedspunkter

- Enhver form for omsorgssvigt, overgreb og vold bringer barnet/den unges udvikling og sundhed i fare.
- Tegn og reaktioner er som regel komplekse og flertydige. Børn og unge er forskellige og reagerer forskelligt på omsorgssvigt.
- Tegn og reaktioner kan både være fysiske, psykiske og adfærdsmæssige.

(Socialstyrelsen, 2018)

Film om anbringelse

<https://www.youtube.com/watch?v=IOeQUwdAjE0>

Skærpet underretningspligt

§ 133. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet **får kendskab** til eller **grund til at antage, at**;

- et barn eller ung under 18 år kan have behov for støtte efter denne lov.
- et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for støtte efter denne lov på grund af de kommende forældres forhold.
- et barn eller ung under 18 år kan have behov for støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller
- et barn eller en ung har været udsat for overgreb.

(Barnets lov)

Udviklings-
traumer

Udviklingstraumer

- Udviklingstraumer er påført af de primære tilknytningspersoner, mens barnet/den unge er i udvikling
- Traumatet består i gentagne gange at være blevet ladet psykologisk og følelsesmæssigt alene, i uudholdelige/ubærlige, smertefulde emotionelle tilstande

Omsorgssvigt og udviklingstraumer – reaktioner

Børn og unge, som har været udsat for omsorgssvigt og udviklingstraumer, kan have en måde at søge omsorg på, som er præget af, at de:

- Ikke udviser behov for omsorg eller nærhed, hvor det ellers ville være forventeligt.
- Udviser umiddelbart stor selvstændighed; kan håndtere frustrationer og angst selv.
- De har tendens til at skubbe plejeforældrene væk, når de frustreres følelsesmæssigt eller kommer til skade.
- Er tilpassede voksenvenlige og udtrykker sjældent behov.
- Regredierer og udviser adfærd som et meget yngre barn.
- Har ukritisk kontakt til voksne.

**KONTAKT TIL
BARNET/DEN UNGE I
DEN FØRSTE TID AF
ANBRINGELSEN**

At drage omsorg for et plejebarn

Gruppedrøftelse

At drage omsorg for et barn eller en ung

- Hvordan kan jeg/vi arbejde med at:
 - At være rummelige
 - At vise forståelse for barnet/den unges udfordringer
 - At møde barnet/den unge hvor det er
- Hvordan kan jeg/vi skabe en god kontakt i den første tid
 - Giv tre eksempler på ting, I selv vil gøre

At skabe kontakt den første tid

- Etablere kontakt-øer
- Give fysisk omsorg
- Spejling af følelser
- Fokus på tryghed og forudsigelighed
- Have en mentaliserende indstilling
- Give plads til savn

Refleksionsøvelse

– egne/partners ressourcer og begrænsninger

- Hvor er mine/min partners største ressourcer?
- Hvor er mine/min partners største begrænsninger?
- Har vi talt om det – og hvis ikke – hvordan taler vi sammen om det?
- Har jeg bedt min partner om hjælp til at håndtere noget omkring vores børn – og var det svært at sige højt, at jeg ikke vidste, hvordan jeg skulle takle det?
- Er der noget, som vi begge to har svært ved at håndtere?

Vrede, sorg, konflikter?

Omsorgssvigt og udviklingstraumer

- opsummering

I skal særligt tage med jer:

- Børn og unge, der anbringes, er alle kendetegnet ved, i løbet af deres opvækst at have været udsat for anderledes belastninger eller opvækstforhold end deres jævnaldrende.
- Børn og unge, der anbringes, kan have alvorlige udviklingstraumer med sig, som de har brug for særlig hjælp og støtte til at håndtere.
- Børn og unge, der har været udsat for omsorgssvigt og traumer, kan have kognitive forandringer i hjernen.

 • Hjernen er plastisk og tæt støtte hjælper derfor.

Socialtilsyn
NORD

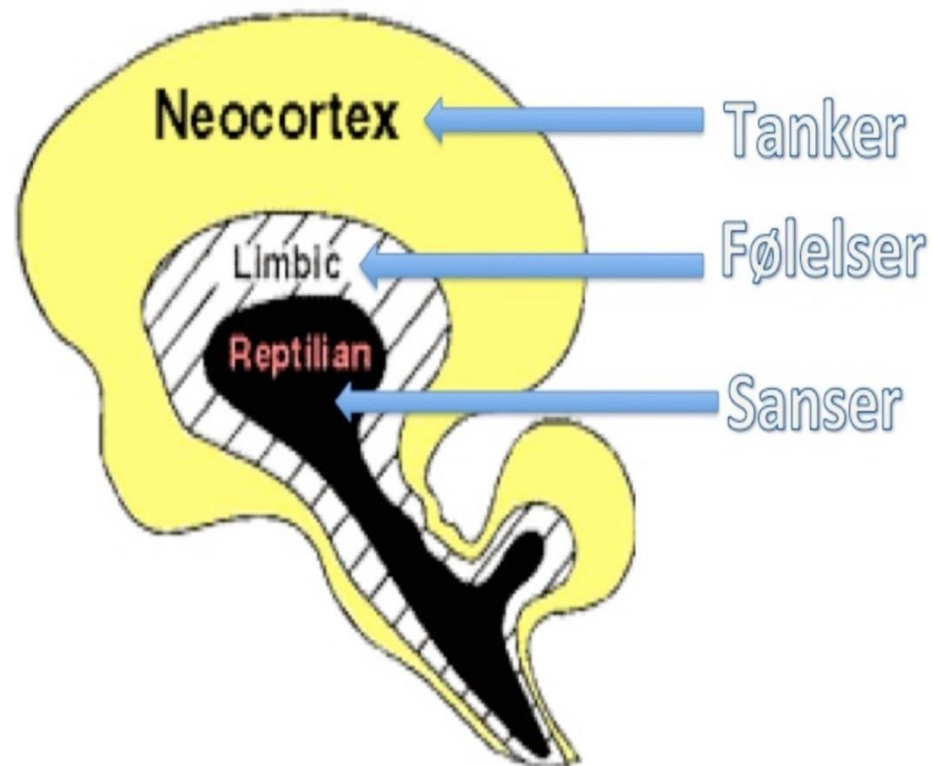
Hjørring Kommune

ET NEURO- PSYKOLOGISK BLIK

Erfaringer kan ændre den modne hjerne – men erfaringer i barndommens kritiske faser organiserer hjernesystemer (Bruce Perry)

Den tredelte hjerne

Om hjernen skal I vide, at -

- Hjernen er plastisk og derfor formbar, særligt i barndommen.
- Barnet eller den unge, der har været udsat for omsorgssvigt/traume, reagerer meget kraftigere og hurtigere end andre børn på fare. Også ofte også på situationer, hvor der ikke er fare.
- Forandringerne i hjernen handler ikke om IQ, men derimod om indlærte reaktioner og reptilhjernens signaler om overlevelse.
- Når hjernen er blevet formet, kan man ikke bare reparere den, men der er pædagogiske muligheder for at intervenere, så mennesket kan lære nye udviklingsmuligheder.

Viktig pointe!

**Når amygdala har kapret hjernen,
kan man ikke kommunikere med hverken
tænke- eller følehjernen.**

Grundkursets 11 emner

DAG 1	DAG 2	DAG 3	DAG 4
1) Den nye familie ✓	2) Børns udvikling og identitetsdannelse ✓ 3) Omsorgssvigt og udviklingstraumer ✓	4) Tilknytning og mentalisering 5) Barnet eller den unges familie og netværk (kontakt, samvær og samarbejde) 6) Kommunikation og konfliktforståelse	7) Tab, sorg og krise 8) Inddragelse, selv- og medbestemmelse 9) Understøttelse af skolegang 10) Fællesskaber og relationer 11) Samarbejde med anbringende kommuner

Afrunding af dagen

- Evaluering af dagen – hvordan har det været.
- Brug 5 minutter til at tænke over:
 - Hvad tager jeg med mig?
 - Hvad var de vigtigste nøgleord i dag?
 - Hvad skal jeg tænke videre over?

Tak for i dag